

Proportioneel omgaan met OO

In deze hand-out worden kenmerken van proportioneel veiligheidsbeleid beschreven en toegepast op het risico van de aanwezigheid van ontplofbare oorlogsresten (OO).

Proportioneel risicobeleid houdt rekening met kans en effect

Elk risico kenmerkt zich door een kans dat het optreedt en de effecten ervan. Een te eenzijdige focus op kans of effect belemmert het tot stand komen van proportioneel risicobeleid.

Als het gaat om OO-beleid is het belangrijk om rekening te houden met zowel de kans als het effect van mogelijke uitwerking. Het huidige beleid heeft vooral aandacht voor het mogelijk grote effect van de uitwerking. De discussie over de (kleine) kans van optreden ontbreekt.

Idealiter worden veiligheidsrisico's gekwantificeerd zodat risico's in perspectief kunnen worden geplaatst en getoetst aan een *veiligheidsnorm*. Op veel domeinen wordt dit al gedaan: overstromingsgevaar, externe veiligheid door de aanwezigheid van industrie en het gevaar van gevaarlijke stoffen voor de gezondheid van werknemers.

Rond OO-beleid ontbreekt een dergelijke risicoanalyse maar ten minste is duidelijk dat er in Nederland nog niemand is overleden door een spontane explosie en slechts een aantal particulieren (die zelf een explosief proberen te deformeren) door OO. Het risico wat betreft openbare orde en veiligheid (OOV) is, zeker als het vergeleken wordt met andere risico's en veiligheidsnormen, verwaarloosbaar.

Proportioneel risicobeleid beschrijft kans en effect van risico's zo waardevrij mogelijk

Feiten over kansen en effecten van risico's zijn kwetsbaar voor een framende formulering, dat wil zeggen een formulering die het maatschappelijk debat op emoties wil sturen. Cijfers over kansen en effecten van OO zijn eveneens vatbaar voor framende formuleringen: 'wat als er een bom spontaan af gaat onder een school?'

Om het risico objectief te beschrijven stimuleert de Wereldgezondheidsorganisatie (WHO) het gebruik van de *disability-adjusted life year (DALY)* methodiek waardoor inzichtelijk wordt hoeveel gezonde levensjaren er verloren gaan per gebeurtenis of ziekte. Een risico-inschatting waarin gekeken wordt naar het verlies aan gezonde levensjaren door OO(-beleid) kan ook worden gemaakt. Er is bewust gekozen voor 'OO(-beleid)' omdat beheersmaatregelen in sommige gevallen ook contraproductief kunnen zijn. In dit geval zou het sluiten van de school op de lange termijn mogelijk een groter effect kunnen hebben op het verlies aan gezonde levensjaren.

Proportioneel risicobeleid is gebaseerd op een maatschappelijke kosten-batenanalyse om maatschappelijke middelen zo effectief mogelijk te besteden

Idealiter worden maatschappelijke middelen zo effectief mogelijk ingezet. Elke bestede veiligheidseuro zou bij voorkeur zo veel mogelijk schade voorkomen. Daarom is een kosten-batenanalyse een noodzakelijke basis voor veiligheidsbeleid.

Voor OO-beleid geldt dat er momenteel nog geen kosten-batenanalyse aan het beleid ten grondslag ligt. Jaarlijks wordt er minstens twintig miljoen euro uit het gemeentefonds onttrokken voor het opsporen en ruimen van OO. Door preventief op te sporen wordt getracht het risico op letsel en overlijden (voor hoofdzakelijk werknemers) te voorkomen.

In de zorg wordt wel gebruik gemaakt van de DALY methodiek. De waarde die aan een DALY wordt toegekend is maximaal €80.000. De twintig miljoen euro is proportioneel wanneer er 250 gezonde levensjaren, en dus zes levens, worden gewonnen.

Zeker geld uit het gemeentefonds kan ook anders besteed worden. Het uitdelen van appels aan schoolkinderen is daarmee mogelijk een meer proportionele investering, aangezien duidelijk is dat ongezond eten wel tot een verlies aan gezonde levensjaren leidt.